

Eduskunnan talousvaliokunta

Viite: Hallituksen esitys HE 47/2026 vp

KOMMENTIT EDUSKUNNAN TALOUSVALIOKUNNALLE – HE 47/2026 - VALTIONEUVOSTON ASETUS KULUTTAJIEN KANNALTA SOPIMATTOMASTA MENETTELYSTÄ MARKKI- NOINNISSA JA ASIAKASSUHTEISSA

Suomalainen työ ry kiittää mahdollisuudesta esittää tämän kirjallisen lausun-
tonsa eduskunnan talousvaliokunnalle.

Kuten hallituksen esityksessäkin on nimenomaisesti todettu¹, kestävyysmer-
kinnän määritelmään liittyy tiettyä tulkinnanvaraisuutta, minkä vuoksi joiden-
kin nykyisin käytössä olevien merkintöjen osalta on vielä merkittävää epävar-
muutta siitä, tulevatko mitkä nykyisin käytössä olevat merkit kestävyysmerkin-
nää koskevan sääntelyn piiriin. Jotta tällaista tulkinnanvaraisuutta voitaisiin
mahdollisuuksien mukaan pyrkiä jo lainsäädäntövalmistelutyössä vähentä-
mään, Suomalainen työ ry haluaa saattaa huolensa perusteluineen vielä aiem-
min oikeusministeriölle toimittamansa lausunnon lisäksi myös eduskunnan
valiokuntien tietoon niiden käsitellessä hallituksen esitystä 47/2026 siihen liit-
tyvine ministeriön työryhmämietintöineen. Tulemme myös olemaan uudes-
taan yhteydessä oikeusministeriöön tiettyjen täsmennysten ehdottamiseksi
asetusluonnoksen perustelumuistioon.

Edellä ja tarkemmin jäljempänä esittämiemme huolenaiheiden johdosta esi-
tämme, että seuraavan tyyppisiä täydennyksiä tehdään / huomioidaan lainval-
misteluaineistossa eduskunnan valiokuntien toimesta:

- Kirjataan eduskunnan valiokuntien kuten talous- ja lakivaliokunnan pöy-
täkirjoihin viittaukset oikeusministeriön työryhmämietinnössä 2025:48
olleeseen asetuksen perustelumuistioluonnokseen (sekä sen mahdollisiin
tuleviin päivityksiin) ja sen kestävyysmerkinnän tulkintaa ja soveltamis-
alaa koskeviin täsmennyksiin ja rajauksiin.
- Kirjataan lautakuntien pöytäkirjoihin selkeitä esimerkkejä siitä, mitä ny-
kyisin käytössä olevia tunnettuja merkintöjä ei pidetä kestävyysmerkin-
töinä (erityisesti alkuperämerkinnät) sekä esimerkkejä Suomessa vakiin-
tuneista merkeistä, joita ei yhteiskunnallisiin ominaisuuksiin viittaavista
nimityksistä huolimatta voida pitää asetuksen tarkoittamina

¹ HE 47/2026 s. 37

kestävyyserkintöinä, joiden kriteerejä olisi mahdollista asetuksen tarkoitamalla tavalla valvoa.

- Tarkennetaan lautakuntien pöytäkirjamerkinnöin ”yhteiskunnalliset ominaisuudet” -käsitteen kansallista tulkintaa niin, että se kohdistuu direktiivin tarkoituksen mukaisiin valvottavissa oleviin yhteiskunnallisiin ominaisuuksiin, mutta ei kata yleisesti mitä tahansa yhteiskuntaan viittaavia, mutta ei-kestävyyssuonteisia merkkejä ja merkintöjä.

Suomalainen työ ry

Suomalainen työ ry on jäsentensä omistama, voittoa tavoittelematon ja poliittisesti sitoutumaton yhdistys, jolla on noin 10 000 erikokoista yhteisöjäsentä. Suomalainen työ ry on perustettu yli 100 vuotta sitten edistämään suomalaista työtä ja teollisuutta sekä nostamaan ylpeyttä kotimaisesta osaamisesta. Suomalainen työ ry:n jäsenorganisaatiot työllistävät 423 000 henkilöä ja niiden yhteenlaskettu liikevaihto on noin 129 miljardia euroa.

Suurimmalle osalle Suomalainen työ ry:n jäsenyhteisöistä on myönnetty käyttöoikeus alla esitettyihin yhteisömerkkeinä Patentti- ja rekisterihallituksessa rekisteröityihin *Avainlippu*-, *Design from Finland* – ja/tai *Yhteiskunnallinen Yritys* -merkkeihin. Jäseniämme yhdistää tinkimätön ylpeys kotimaisesta työstä, jota tuodaan esille näillä merkeillämme, jotka viittaavat suomalaisuuteen, kotimaisuuteen sekä suomalaiseen työhön, valmistukseen ja/tai suunnitteluun. Yhdistämme siten yhdistyksemme toiminnalla ja merkeillämme suomalaisen työn toimijat vahvaksi verkostoksi kehittämään toisiaan, Suomen taloutta ja kotimaista osaamista, ja siten vaikuttamme suomalaiseen yhteiskuntaan.



<https://suomalaintyoy.fi/jasenyys-ja-merkit/merkkien-saannot-ja-kayttoehdot/avainlippu-merkin-saannot/>

<https://suomalaintyoy.fi/jasenyys-ja-merkit/merkkien-saannot-ja-kayttoehdot/yhteiskunnallinen-yritys-merkin-saannot/>

<https://suomalaintyoy.fi/jasenyys-ja-merkit/merkkien-saannot-ja-kayttoehdot/design-from-finland-merkin-saannot/>

Suomalainen työ ry:n lausunto 1.12.2025 oikeusministeriön työryhmän mietinnöstä 2025:48 kuluttajansuojalain uudistamisesta vihreän siirtymän edistämiseksi

Suomalainen työ ry on toimittanut oikeusministeriölle 1.12.2025 päivätyn lausuntonsa ministeriön työryhmän mietinnöstä 2025:48. Suomalainen työ ry:lle ja sen jäsenistölle erityisen oleellinen säännösehdotus on nimenomaan edellä mainittujen merkkiemme johdosta työryhmän ehdotukseen sisältyvä muutos-ehdotus koskien valtioneuvoston asetusta kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa ja siihen lisätyt kestävyysmerkinnän sekä sertifiointijärjestelmän määritelmät. Suomalainen työ ry on ministeriölle toimittamassaan lausunnossa korostanut kestävyysmerkinnän tulkinnanvaraisuuden aiheuttamaa epäselvyyttä siitä, voidaanko Suomalainen työ ry:n merkeistä jokin tai jotkin katsoa tällaisiksi kestävyysmerkinnöiksi. Mikäli näin olisi, aiheuttaisi asetuseräilyksen mukainen sertifiointijärjestelmän noudattamisvelvoite merkittäviä kustannusvaikutuksia ja sitä kautta heikentäisi jäsenyritystemme mahdollisuuksia hankkia käyttöoikeuksia suomalaista tuotantoa, suunnittelua ja ylipäänsä suomalaisia yrityksiä esille nostaviin ja niiden toimintaa tukeviin merkkeihimme.

Suomalainen työ ry:n em. merkeistä ***Avainlippu-*** ja ***Design from Finland*** -merkit ovat ns. alkuperämerkkejä eli ne kertovat merkkejä käyttävien jäsenyhteisöjemme tuotteiden, niiden suunnittelun tai palvelun suomalaisesta alkuperästä. Olimmekin siten erittäin tyytyväisiä siitä, että oikeusministeriön työryhmän mietintöön sisältyvässä valtioneuvoston asetuksen perustelumui-
stiolounnoksessa on kestävyysmerkintää koskevassa säännöskohtaisessa perustelumui-
stiolounnoksessa otettu nimenomaisesti esille hyödykkeen alkupe-
rää ja tuotesisältöä koskevat merkinnät. Perustelumui-
stiolounnoksessa on to-
dettu, että tällaisilla merkeillä voidaan sinänsä pyrkiä viestimään myös hyö-
dykkeen ympäristö- ja yhteiskunnallisia ominaisuuksia. Kuitenkaan yksin-
omaan hyödykkeen kotimaisuutta eli suomalaisuutta ilmaisevaa merkintää ei
olisi perustelumui-
stion mukaan pidettävä määritelmän mukaisena kestävyys-
merkintänä.

Olemme lisäksi lausunnossamme ministeriölle korostaneet kestävyysmerkinnän määritelmään sisältyvää hyvin laajasti ymmärrettävää ja tulkinnanvaraista viittausta hyödykkeiden yhteiskunnallisiin ominaisuuksiin. Suomalainen työ ry:n ***Yhteiskunnallinen Yritys*** -merkki viittaa sinänsä nimensä mukaisesti yrityksen toiminnan yhteiskuntaan liittyviin ominaisuuksiin. Merkkimme on kuitenkin alun perin otettu Työ- ja elinkeinoministeriön selvitystyöryhmän työn pohjalta käyttöön vuonna 2012, kun haluttiin löytää ulko-
maista Social Enterprise -liiketoimintamallia vastaavia kriteerejä noudattavaa
merkkiä hallinnoimaan suomalainen taho, joksi valikoitui Suomalainen työ ry
(tuolloin Suomalaisen työn liitto). Jo tätä taustaakin vasten ja Suomen yhteis-
ötalouteen ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden strategiaan vahvasti liittyvässä

Yhteiskunnallinen Yritys -merkissämme on kyse aivan toisenlaisesta yhteiskunnallisesta merkityksestä ja (yritys)toiminnasta kuin mitä ymmärtääksemme tarkoitetaan valtioneuvoston asetukseen lisättäväksi ehdotetulla kestävyysmerkinnän määritelmällä. **Yhteiskunnallinen yritys** -merkillä ei ole tarkoitus osoittaa, miten yritys käytännössä täyttää sosiaaliset tavoitteensa esimerkiksi työntekijöiden reilun palkan ja työntekijöiden muiden oikeuksien sekä työolojen osalta tai, että yritys käyttää eettisesti hyväksyttäviä hankintaketjuja. Tällaisten kriteerien täyttymistä ei ko. merkkimme kriteeristössä arvioida, vaan keskiössä ovat jäsenyrityksemme yhteiskunnallinen asema, liiketoimintamalli ja voiton käyttötavat.

Kuten ministeriön työryhmän mietinnöstäkin ja siihen sisältyvästä valtioneuvoston asetuksen perusteluluonnoksesta käy hyvin ilmi, kestävyysmerkinnän määritelmästä ja erityisesti siihen sisältyvästä viittauksesta yhteiskunnallisiin ominaisuuksiin johtuen tulkintamahdollisuudet ovat laajat arvioitaessa sitä, katsotaanko jokin nykyisin käytössä oleva merkki kestävyysmerkinnäksi vai ei. Luonnollisesti Suomalainen työ ry:lle ja sen jäsenyhteisöille olisi erittäin tärkeää saada tarkempia tulkintaohjeita myös **Yhteiskunnallinen Yritys** -merkkimme osalta samoin kuin alkuperään liittyvät merkit on ministeriön mietintöön sisältyvässä valtioneuvoston asetuksen perustelumuistiolounnoksessa nimenomaisesti huomioitu.

Hallituksen esitys 47/2026 ja muutoslouonnos valtioneuvoston asetuksesta kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa

Koska Suomalainen työ ry:n ja sen jäsenistön kannalta on aivan oleellisen tärkeää saada lainsäätäjän tulkintaohjeita kestävyysmerkinnän soveltamisen osalta, olemme huolestuneita siitä, että kyseinen kestävyysmerkinnän määritelmä sisältyy ehdotettuun asetustasoiseen säädösmuutokseen. Nimittäin ilmeisimmin tästä syystä ko. säädöksen eli asetuksen ja siten kestävyysmerkinnän tarkempaa soveltamisalaa ja tulkintaohjeita ei ole sisällytetty lainkaan hallituksen esitykseen. Edellä todetusti oikeusministeriön työryhmän mietintöön on kuitenkin sisällynyt valtioneuvoston ko. asetuksen perustelumuistiolounnos, jossa on nostettu esille kestävyysmerkinnän tulkinnan rajaamiseen ja esimerkkien selkeyttämiseen liittyviä huomioita. Ministeriön mietinnön perustelumuistiolounnosta vastaavia perusteluja ei siis kuitenkaan ole otettu hallituksen esitykseen, eikä työryhmän mietinnössä olevaan valtioneuvoston asetuksen perustelumuistiolounnokseen ole edes viitattu.

Suomalainen työ ry esittääkin nyt eduskunnan valiokuntien harkittavaksi, miten valtioneuvoston asetukseen kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa tehdyn kestävyysmerkinnän

tulkintaa ja soveltamisalaa voidaan lainvalmistelutyössä vielä avata. Nimittäin juuri kestävyysmerkinnän määritelmän kansallinen tulkinta ja sitä ohjaavat perustelut ovat ratkaisevan tärkeässä asemassa siinä arvioinnissa, mitkä Suomen markkinoilla jo vakiintuneet merkit katsotaan asetuksen määritelmän mukaisiksi kestävyysmerkinnöiksi ja joutuvat siten sertifiointijärjestelmävaatimusten piiriin. Tähän arviointiin tarvitaan lainsäätäjän apua ja tarkempaa ohjeistusta.

Alkuperämerkit

Oikeusministeriön työryhmämietintöön 2025:48 sisältyvässä valtioneuvoston asetuksen – asetus kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa - perustelumuiistioluonnoksessa on edellä kerrotuin tavoin tuotu esiin täsmennyksiä, joilla kestävyysmerkinnän tulkintaa voidaan rajata direktiivin tarkoituksen mukaiseksi ja samalla välttää kestävyysmerkinnän tulkinnanvaraisuuden johdosta siihen liittyvien kriteerien eli sertifiointijärjestelmän edellyttäminen merkeiltä, joiden tarkoitus on ensisijaisesti kertoa esimerkiksi alkuperästä. Muistiossa todetaan nimenomaisesti, että yksinomaan hyödykkeen kotimaisuuden ilmaisevaa merkintää ei lähtökohtaisesti pidetä kestävyysmerkintänä, vaikka alkuperää koskevilla merkinnöillä voidaan joissain tilanteissa pyrkiä viestimään myös ympäristö- tai yhteiskunnallisia ominaisuuksia.

Pidämme erittäin tärkeänä, että alkuperää osoittavat merkit rajataan nimenomaisesti pois kestävyysmerkinnän määritelmästä määritelmää selittävässä asetuksen esitöissä. Lisäksi tällaista rajausta konkretisoivat esimerkit tulisi sisällyttää lainvalmisteluaineistoon ja mahdollisuuksien mukaan myös eduskunnan valiokuntien asiaa koskeviin asiakirjoihin, koska niitä ei ole sisällytetty ao. hallituksen esitykseen.

Näkemyksemme mukaan jo oikeusministeriön työryhmän mietintöön sisältyvän valtioneuvoston asetuksen perustelumuiistioluonnoksen perusteella Suomalainen työ ry:n **Avainlippu-** ja **Design from Finland** -merkkejä ei tule tulkita asetusluonnoksen tarkoittamiksi kestävyysmerkinnöiksi. Tästä syystä oikeusministeriön työryhmän muistioon sisältävä asetuksen perustelumuiستio on erittäin tärkeä ja siinä esitetyt kommentit alkuperämerkintöjen jäämisestä kestävyysmerkinnän määritelmän soveltamisalan ulkopuolelle. Tulemme esittämään oikeusministeriölle vielä asetusluonnoksen perustelumuiستiota koskevassa täsmennyspyynnössämme uudestaan sitä, että Suomalainen työ ry:n em. alkuperämerkinnät Suomessa erittäin tunnettuina ja pitkään käytettyinä merkkeinä mainitaan perustelumuiستiossa nimenomaisina esimerkkeinä. Lisäksi pidämme tärkeänä sitä, että myös eduskunnan valiokunnat ottaisivat mahdollisuuksien mukaan lainvalmistelua koskevissa asiakirjoissaan esille

erilaisia tulkintatilanteita kuten erilaiset jo Suomessa käytössä olevat alkuperämerkinnät esimerkkeinä kestävyysmerkinnän soveltamisalan ulkopuolelle jäävistä merkeistä. Asetuksen voimaantulolle ehdotetun erittäin tärkeän siirtymäajan lisäksi yritysten valmistautumisen tueksi olisi olennaisen tärkeää, että komissio antaisi jäsenvaltioille Q & A-dokumenttia tarkempia tulkintaohjeita kestävyysmerkinnän määritelmän käytännön soveltamiseen, minkä lisäksi tarvitaan myös Suomen kansallisen valvovan viranomaisen ohjeistusta asiasta.

Yhteiskunnallisiin ominaisuuksiin viittaavat merkit

Direktiivin ja kansallisen sääntelyn ytimeen nousee määritelmässä oleva viittaus ”yhteiskunnallisiin ominaisuuksiin” (direktiivin kieliversioissa mm. ”social characteristics”). Ilmaisun on monitulkintainen: kaikki luotettavuus- tai laatumerkinnät, jotka jollain tavalla viittaavat yhteiskuntaan (esimerkiksi kotimaisuuteen, työllisyyteen tai tiettyyn yritysmuotoon/liiketoimintamalliin), eivät liity kestäväan kehitykseen tai sosiaaliseen yhteiskuntavastuuseen siinä mielessä kuin vihreän siirtymän sääntelyllä ensisijaisesti pyritään puuttumaan.

Yhteiskunnallinen Yritys -merkkimme viittaa sinällään nimensä mukaisesti yhteiskuntaan liittyviin ominaisuuksiin, mutta merkin kriteeristö kohdistuu ensisijaisesti ko. merkkiä käyttävän yhteisön tarkoitukseen (yhteiskunnallisen hyvän tuottaminen), voiton käyttötapoihin sekä toiminnan läpinäkyvyyteen ja liiketoimintamalliin.

Haluamme tässä korostaa sitä, että kestävyysmerkinnän määritelmään sisältyvää viittausta kulutushyödykkeen, prosessin tai yrityksen yhteiskunnallisiin ominaisuuksiin ei nähdäksemme tule tulkita identtisesti samaan hallituksen esitykseen 47/2026 sisältyvän kuluttajansuojalain (”KSL”) 2 luvun 6 §:n kanssa, joka koskee kieltoa antaa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja ja ko. lainkohtaan lisättävääuutta 2 a) alakohta.

KSL 6 §:n 1 momentti ja 2 momentin alakohdat 1), 2) ja uusi 2a) kuuluvat seuraavasti:

Markkinoinnissa tai asiakassuhteissa ei saa antaa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja, jos tiedot ovat omiaan johtamaan siihen, että kuluttaja tekee ostopäätöksen tai muun kulutushyödykkeeseen liittyvän päätöksen, jota hän ei ilman annettuja tietoja olisi tehnyt.

Totuudenvastaiset tai harhaanjohtavat tiedot voivat koskea erityisesti:

1) kulutushyödykkeen olemassaoloa, saatavuutta, lajia, laatua, määrää ja muita keskeisiä ominaisuuksia;

2) kulutushyödykkeen alkuperää, valmistustapaa ja -aikaa, käyttöä ja käytön vaikutuksia sekä hyödykkeelle tehtyjen testien tuloksia;

2 a) tavaran kestävyyttä, korjattavuutta ja kierrätettävyyttä sekä muita kulutushyödykkeen ympäristöön, yhteiskuntaan ja kiertotalouteen liittyviä ominaisuuksia;

Hallituksen esitykseen sisältyvissä säännöskohtaisissa perusteluissa on lisätty em. alakohtaa 2 a) perusteltu seuraavasti:

Elinkeinonharjoittajien antamat tiedot tuotteen yhteiskuntaan liittyvistä ominaisuuksista voivat liittyä esimerkiksi käytetyn työvoiman työolojen laatuun ja oikeudenmukaisuuteen, kuten riittäviin palkkoihin, sosiaaliseen suojeluun, työympäristön turvallisuuteen ja työmarkkinaosapuolten vuoropuheluun. Tällaiset tiedot voivat myös liittyä ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, kaikkien yhdenvertaiseen kohteluun ja yhtäläisiin mahdollisuuksiin, mukaan lukien sukupuolten tasa-arvo, osallisuus ja monimuotoisuus, sekä osallistumiseen sosiaalisiin aloitteisiin tai eettisiin sitoumuksiin, kuten eläinten hyvinvointiin. Tuotteen ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvät ominaisuudet voidaan ymmärtää laajasti siten, että ne kattavat tuotteen ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvät näkökohdat, vaikutuksen ja suorituskyvyn. (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 3 kappale).

Näkemyksemme mukaan on kuitenkin tehtävä selvä ero siinä, missä kontekstissa ja mitä tarkoitusta varten yhteiskunnallisia ominaisuuksia arvioidaan. Em. hallituksen esityksen perusteluihin kirjattu pyrkii avaamaan sitä, millaisia markkinoinnissa annettavia tietoja tuotteiden yhteiskuntaan liittyvistä ominaisuuksista voidaan pitää totuudenvastaisina tai harhaanjohtavina. Kuten muut KSL 2 luvun 6 §:n 2 momentin alakohtat osoittavat, markkinoinnissa esitettävät totuudenvastaiset ja harhaanjohtavat tiedot voivat koskea hyvin laajasti erilaisia kulutushyödykkeisiin liittyviä asioita kuten ko. säännöksen alakohtassa 2) luetellut kulutushyödykkeen alkuperää, valmistustapaa ja -aikaa, käyttöä ja käytön vaikutuksia sekä hyödykkeelle tehtyjen testien tuloksia.

Se, että kulutushyödykkeen yhteiskuntaan ylipäänsä liittyviä mitä tahansa ominaisuuksia on hallituksen esityksessä edellä referoiduin tavoin lueteltu, on näkemyksemme mukaan kuitenkin eri asia kuin ne muutokset ja lisäykset, joita vihreän siirtymän direktiivin (2024/825/EY) johdosta sopimattomia kauppallisia menettelyjä koskevaan direktiiviin (2005/29/EY) on tehty lisäämällä sinne kestävyysmerkinnän määritelmä. Määritelmässä viitataan kulutushyödykkeen, menetelmän (direktiivissä ”prosessin”, joka näkemyksemme mukaan oikeampi termi, jota myös asetuksessa tulisi käyttää), elinkeinonharjoittajan tai elinkeinotoiminnan ympäristöominaisuuksia tai yhteiskunnallisia ominaisuuksia koskevaan merkintään, jonka tarkoituksena on edistää kulutushyödykkeen myyntiä erottamalla kulutushyödyke, prosessi tai yritys muista

kulutushyödykkeistä, prosesseista tai yrityksistä. Sitä, viittaako merkki tai merkintä tarkoitetulla tavalla yhteiskunnallisiin ominaisuuksiin on näkemyksemme mukaan kuitenkin tämän määritelmän osalta arvioitava erilaisessa ja suppeammassa kontekstissa verrattuna tilanteeseen, jossa arvioidaan yli-päänsä markkinoinnissa esitettyjä tietoja, jolloin arvioinnissa voidaan ottaa laajasti huomioon kaikenlaisia yhteiskuntaan liittyviä asioita, joita ei kuitenkaan varmastikaan ole tarkoitettu huomioitavaksi arvioitaessa kestävyysmerkinnän määritelmän soveltumista.

Lisäksi haluamme *Yhteiskunnallinen Yritys* -merkkimme osalta erityisesti korostaa sitä, että vaikka merkille on edellä viitatus linkin kautta verkkosivuiltamme löytyvät myöntämiskriteerit ja käyttöehdot, on kyse kuitenkin sellaisista kriteereistä kuten jäsenyhteisömme yhteiskunnallinen asema, liiketoimintamalli ja voiton käyttötavat, joita ei näkemyksemme mukaan ole mahdollista direktiivin tarkoittaman sertifiointijärjestelmän mukaisesti valvoa puolueettoman kolmannen tahon toimesta. Kyse ei tämän johdosta voi mielestämme olla direktiivin ja asetuseräluonnoksen tarkoittamasta kestävyysmerkinnästä. Koska kestävyysmerkinnän määritelmä on kuitenkin varsin tulkinnanvarainen, on nähdäksemme tarkempien tulkintaohjeiden saaminen olennaisen tärkeää ja toivomme, että sekä eduskunnan valiokunnat lainvalmistelua koskevissa asiakirjoissaan että oikeusministeriön työryhmä asetusehdotuksen lopullisessa perustelumuistiossaan ottaisivat tarkemmin kantaa siihen kestävyysmerkinnän tulkintatilanteisiin ja esimerkein myös Suomessa jo käytössä oleviin yhteiskunnallisuuteen viittaaviin tunnettuihin merkkeihin ja niiden jäämiseen asetuksen kestävyysmerkinnän soveltamisalan ulkopuolelle.

Kestävyysmerkintöjen ja niihin liittyvän sertifiointijärjestelmän vaikutukset sekä oikeusvarmuus

Kestävyysmerkintöihin kytkeytyvät sertifiointijärjestelmävaatimukset tulevat väistämättä merkitsemään suurelle osalle nykyisin käytössä olevien merkkien haltijoista ja käyttäjistä uusia kustannuksia ja prosesseja, mikäli merkit katsotaan kestävyysmerkinnän määritelmän mukaisiksi kestävyysmerkinnöiksi. Jos kestävyysmerkinnän määritelmää tulkitaan kansallisesti liian laajasti, seurauksena voi olla paitsi tarpeeton hallinnollinen taakka myös se, että yritykset (erityisesti pk-yritykset) luopuvat vakiintuneista, kuluttajille hyödyllisistä ja luottamusta lisäävistä alkuperä- tai yhteiskunnallista yritystoimintaa kuvaavista merkinnöistä varmuuden puutteen vuoksi. Tämä olisi erittäin epätoivottava kehitys Suomen nykyisessä taloudellisessa tilanteessa, kun nimenomaan suomalaisten yritysten toimintamahdollisuuksia ja suomalaista työtä tulisi kaikin keinoin pyrkiä tukemaan. Myös Suomalainen työ ry joutuisi luopumaan Yhteiskunnallinen Yritys -merkistään, mikäli sen katsottaisiinkin täyttävän asetuksen kestävyysmerkinnän määritelmän. Tämä olisi erittäin valitettavaa

ottaen huomioon merkin syntyminen Työ- ja elinkeinoministeriön työn pohjalta, merkin pohjautuminen Iso-Britannian Social Enterprise – liiketoimintamalliin sekä Suomen yhteisötalouden ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden strategia 2026-2030, joka on loppuvuodesta 2025 päivitetty vastaamaan Euroopan komission 13.6.2023 antamaa suositusta yhteisötaloutta tukevista konkreettisista toimenpiteistä.

Ehdotukset eduskunnan valiokuntien harkittaviksi

Edellä esittämiemme huolenaiheiden johdosta esitämme tämän lausuntomme alkuun jo kirjatun mukaisesti, että seuraavan tyyppisiä täydennyksiä tehdään / huomioidaan lainvalmisteluaineistossa eduskunnan valiokuntien toimesta:

- Kirjataan eduskunnan valiokuntien kuten talous- ja lakivaliokunnan pöytäkirjoihin viittaukset oikeusministeriön työryhmämietinnössä 2025:48 olleeseen asetuksen perustelumuihioluonnokseen (sekä sen mahdollisiin tuleviin päivityksiin) ja sen kestävyysmerkinnän tulkintaa ja soveltamisalaa koskeviin täsmennyksiin ja rajauksiin.
- Kirjataan lautakuntien pöytäkirjoihin selkeitä esimerkkejä siitä, mitä nykyisin käytössä olevia tunnettuja merkintöjä ei pidetä kestävyysmerkintöinä (erityisesti alkuperämerkinnät) sekä esimerkkejä Suomessa vakiintuneista merkeistä, joita ei yhteiskunnallisiin ominaisuuksiin viittaavista nimityksistä huolimatta voida pitää asetuksen tarkoittamina kestävyysmerkintöinä, joiden kriteerejä olisi mahdollista asetuksen tarkoittamalla tavalla valvoa.
- Tarkennetaan lautakuntien pöytäkirjamerkinnöin ”yhteiskunnalliset ominaisuudet” -käsitteen kansallista tulkintaa niin, että se kohdistuu direktiivin tarkoituksen mukaisiin valvottavissa oleviin yhteiskunnallisiin ominaisuuksiin, mutta ei kata yleisesti mitä tahansa yhteiskuntaan viittaavia, mutta ei-kestävyysluonteisia merkkejä ja merkintöjä.

Kunnioittavasti,

Helsingissä 30.4.2026

Juhana Brotherus
Toimitusjohtaja
Suomalainen työ ry

Kati Ihamäki
Hallituksen puheenjohtaja
Suomalainen työ ry